

Raport z wizyty monitorującej przeprowadzonej przez KPK

Data przeprowadzenia wizyty monitorującej	19 października 2022 r. - Ministerstwo Klimatu i Środowiska 8 – 9 listopada 2022 – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Następnie do 12 grudnia 2022 r. wizyta monitorująca była kontynuowana w trybie zdalnym.
Tryb (planowa/doraźna)	planowa
Przedmiot wizyty monitorującej (tytuł programu/projektu)	Program Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu
Nazwa Jednostki Monitorowanej (JM)	Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)
Miejsce przeprowadzenia kontroli wizyty monitorującej (adres JM)	Ministerstwo Klimatu i Środowiska ul. Wawelska 52/54 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ul. Konstruktorska 3a i ul. Domaniewska 55a
Osoby przeprowadzające wizytę monitorującą – Zespół Monitorujący (ZM)	Wojciech Nawrocki, główny specjalista – Departament Programów Pomocowych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Maciej Noskowiak, główny specjalista – Departament Programów Pomocowych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.
Zakres wizyty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypełnienie warunków przyznania dofinansowania; 2. Informacja dotycząca projektów predefiniowanych; 3. Postęp rzeczowy w realizacji programu; 4. Postęp finansowy programu; 5. Rzetelność i terminowość dot. finansowej realizacji programu; 6. Terminowość i rzetelność przygotowywania raportów okresowych/rocznych, informacji do raportu strategicznego i prognoz planowanych płatności; 7. Zmiany w założeniach realizacji programu – zgłaszanie zmian w realizacji programu; 8. Informacja i promocja – strategia komunikacji oraz jej realizacja; 9. Ryzyka zidentyfikowane w programie; 10. Nabór i ocena wniosków aplikacyjnych. 11. Podpisywanie umów w sprawie realizacji projektów z beneficjentami; 12. Monitorowanie przez Operatora Programu realizacji projektów na podstawie dokumentów sprawozdawczych; 13. Kontrole/wizyty monitorujące przeprowadzane przez Operatora Programu u beneficjentów; 14. Realizacja Funduszu Współpracy Dwustronnej przez Operatora Programu;
Projekty realizowane w ramach Programu, dokumenty, procedury objęte kontrolą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Porozumienie nr 4/2020/Środowisko w sprawie realizacji Programu pn. Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu w ramach Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014-2021 z dnia 7.02.2020 r. wraz z aneksem nr 1. 2. Finansowe Raporty Okresowe nr 1 – nr 5. 3. Raporty roczne za 2020 i 2021. 4. Prognozy dotyczące planowanych płatności w ramach programu przekazane do IC. 5. Finansowe Raporty Okresowe w zakresie Funduszu Współpracy Dwustronnej. 6. Listy płac, opisy stanowisk pracy, oświadczenia o kwalifikowalności stanowisk pracy oraz potwierdzenia zapłaty kwot wynikających z list płac za czerwiec 2021 r. dla stanowisk pracy MKiŚ: A7, A118, A119 oraz dla stanowisk pracy NFOŚiGW P-1166, P-1265, P-1447. 7. Ewidencja księgowa Programu na podstawie próby dokumentów. 8. Zestawienie przygotowane przez NFOŚiGW dot. czasu weryfikacji wniosków o płatność zaakceptowanych w II kw. 2022 r. 9. Dokumentacja dot. weryfikacji wniosku o płatność nr 4 dla projektu <i>PL-CLIMATE-0002</i>, wniosku o płatność nr 2 dla projektu <i>PL-CLIMATE-0023</i> -

	<p>listy sprawdzające, karty akceptacji wniosku o płatność, karty obiegowe dokumentów rozliczeniowych w ramach MFEOG/NMF, informacje o akceptacji wniosku o płatność.</p> <p>10. Dokumentacja dot. przeprowadzania przez NFOŚiGW w 2022 roku wizyt kontrolnych oraz zasad weryfikacji zamówień publicznych udzielanych przez beneficjentów.</p> <p>11. Dokumentacja dot. weryfikacji wniosku o płatność końcową dla inicjatywy <i>Polsko – norweskie seminarium na temat zrównoważonej sprawiedliwej transformacji gospodarczej / Join seminar on Just Transition between Poland and Norway</i> – wniosek o płatność końcową, lista sprawdzająca.</p> <p>12. Opis Systemu Zarządzania i Kontroli dla Operatora Programu Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu.</p> <p>13. Podręcznik procedur wdrażania projektów dofinansowanych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 z dnia 2.09.2020</p> <p>14. Dokumenty związane z naborem wniosków o dofinansowanie (dokumentacja konkursowa zamieszczona na stronie internetowej Operatora, w tym regulamin konkursu, uchwały, listy rankingowe, decyzja o przyznaniu dofinansowania projektom).</p> <p>15. Dokumenty dot. oceny wniosków o dofinansowanie wybranych do próby i podpisania umowy (wnioski o dofinansowanie, karty oceny formalnej i merytorycznej, korespondencja).</p> <p>16. Dokumenty dot. podpisania umowy (korespondencja, umowa o dofinansowanie).</p> <p>17. Rejestry: złożonych wniosków o dofinansowanie, podpisanych i rozwiązanych umów.</p> <p>18. Plan Komunikacji Programu na rok 2021.</p> <p>19. Porozumienie ramowe w sprawie realizacji niektórych zadań OP dla Programu „Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu” w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2014 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 w zakresie Funduszu Współpracy Dwustronnej.</p>
Uwagi	Nie dotyczy

Wyniki wizyty monitorującej:

Wnioski	<p><u>Wypełnienie warunków przyznania dofinansowania:</u></p> <p>Operator prawidłowo wywiązuje się z zapisów umowy, MoU, Regulacji i Umowy ws. Programu, tj. w szczególności uwzględnił obszary wsparcia zdefiniowane w MoU, włączył aktywnie w realizację Programu NFOŚiGW, monitoruje stopień redukcji emisji CO₂ oraz aktywnie współpracuje z partnerami z państw darczyńców.</p> <p>Wszelkie problemy stara się rozwiązywać na bieżąco, jeśli jest taka konieczność, włącza do procesu KPK lub BMF.</p> <p>Odnosnie warunków „special concerns” wskazanych w MoU, prawdopodobnie zmianie ulegnie pierwszy warunek dot. % budżetu przeznaczonego na poszczególne obszary programowe. W związku z wolnymi środkami pozostałymi w rezultacie 3 i koniecznością maksymalnego wykorzystania alokacji w Programie, Operator za pośrednictwem KPK wystąpił z wnioskiem o modyfikację MoU w zakresie % budżetu przeznaczonego na poszczególne obszary programowe.</p> <p>Wstępna propozycja BMF zakłada usunięcie % podziału alokacji na poszczególne obszary programowe przy zachowaniu najwyższej alokacji w obszarze programowym „Energia Odnawialna, Efektywność Energetyczna, Bezpieczeństwo Energetyczne”.</p> <p><u>Informacja dotycząca projektu/ów predefiniowanych:</u></p> <p>Projekty zostały wybrane zgodnie z artykułem 6.5 Regulacji i umową ws. Programu, przyczyniają się do celów programu i są zgodne z prawem unijnym i krajowym. Potwierdzono, że okres kwalifikowalności wydatków rozpoczyna się nie wcześniej niż data pisma KPK przekazującego informację do BMF o pozytywnym zakończeniu oceny inicjatywy predefiniowanej. Zawarto wszystkie 3 umowy o dofinansowanie i projekty</p>
---------	--

	<p>są trakcie realizacji. W jednym z projektów występują opóźnienia spowodowane pandemią, jednak nie ma zagrożenia niezrealizowania projektu w terminie tj. do kwietnia 2024.</p> <p><u>Postęp rzeczowy w realizacji programu:</u></p> <p>Operator monitoruje postęp rzeczowy i finansowy na poziomie programu i projektów w sposób właściwy. Informacje zbierane są na podstawie wniosków o płatność (będących zgodnie z Umową o Dofinansowanie również okresowym sprawozdaniem z realizacji projektu), wpływających co najmniej raz na kwartał, oraz raportów końcowych. Dane sumowane są za pomocą narzędzi informatycznych.</p> <p>Stopień realizacji wskaźników jest na niskim poziomie, co spowodowane jest wczesną fazą realizacji projektów (w szczególności tych z zakresu energii). Projekty rozpoczęły się ze znacznym opóźnieniem, ponieważ Operator zmagał się z wieloma problemami w trakcie naborów wniosków, w tym przede wszystkim pandemią Covid, większą niż pierwotnie szacowano liczbą złożonych wniosków o dofinansowanie w obszarach Klimat i Energia oraz problemami z podpisaniem umów w rezultacie 3 dot. projektów z zakresu energetyki (wnioskodawcy zwlekali z podpisaniem umów, ponieważ nie posiadali m.in. źródeł finansowania inwestycji lub odpowiednich pozwoleń prawno-administracyjnych). Proces kontraktacji w Programie właściwie dobiegł końca (pozostały do podpisania 3 umowy), w związku z tym Operator skupia się obecnie na monitorowaniu i rozliczaniu projektów.</p> <p><u>Postęp finansowy programu:</u></p> <p>Zgodnie z dotychczas złożonymi Finansowymi Raportami Okresowymi oraz zestawieniem przygotowanym przez Operatora Programu na dzień 30.09.2022 r. wydatkowanie w stosunku do całkowitego budżetu Programu wyniosło 7%.</p> <p>Postęp finansowy jest niższy niż pierwotnie planowano. Jak wyjaśnił Operator Programu jest to spowodowane m.in. przez obiektywne okoliczności wywołane pandemią Covid-19 oraz agresją zbrojną Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, powodujące znaczące trudności w realizacji projektów wynikające z m.in.: wzrostu kosztów projektów, wzrostu kosztów surowców energetycznych mających stanowić paliwo modernizowanych jednostek (szczególnie dotyczy to gazu ziemnego), ograniczonej dostępności wykonawców robót budowlanych, opóźnień administracyjnych, niewystarczającej dostępności środków własnych.</p> <p>Efektom tych problemów są opóźnienia w realizacji projektów jak również rezygnacje beneficjentów z przyznanego już dofinansowania.</p> <p>OP podjął działania polegające na ogłoszeniu naborów na zwiększanie dofinansowania dla już realizowanych projektów w obszarach: Rozwój wysokosprawnej kogeneracji przemysłowej i zawodowej, Budowa/modernizacja miejskich systemów ciepłowniczych oraz likwidacja indywidualnych źródeł ciepła oraz Poprawa efektywności energetycznej w budynkach szkolnych.</p> <p>Na dzień przeprowadzania wizyty monitorującej w MKiŚ tj. 19.10 br. zgodnie z informacją przekazaną przez OP niezakontraktowana kwota w części projektowej wynosiła 24,2 mln euro, z czego 6 mln euro zostało przeznaczone na procedurę zwiększenia dofinansowania (złożone wnioski + trwający „nabór” w zakresie termomodernizacji).</p> <p><u>Rzetelność i terminowość dot. finansowej realizacji programu:</u></p> <p>Na podstawie analizy próby dokumentów stwierdzono, że Jednostki Monitorowane prawidłowo sporządzają „Zestawienia wydatków poniesionych przez Operatora Programu na wynagrodzenia osobowe pracowników wraz z pochodnymi, finansowanych w zakresie kosztów zarządzania programem”. Kwoty wynikające z przedstawionych dokumentów odzwierciedlają prawidłowe ich ujęcie w rozliczeniu przy FRO/zestawieniu kwartalnym. Operator Programu posiada potwierdzenia zapłaty kwot wynikających z listy płac. Prowadzona jest wyodrębniona ewidencja księgowa.</p>
--	---

W przypadku stanowiska pracy A7, OP w okresie od 01.01.2018 do 26.09.2021 roku posługiwał się oświadczeniem o kwalifikowalności stanowiska pracy i opisem stanowiska pracy dotyczącym poprzedniej perspektywy Mechanizmów Finansowych (2009 – 2014). Kwalifikowalność kosztów zarządzania Programem poprzedniej perspektywy finansowej MF zakończyła się 31.12.2017, tym samym nie istniała możliwość podwójnego finansowania stanowiska pracy z kosztów zarządzania dwóch perspektyw finansowych. Wspomnianą nieścisłość można uznać za błąd formalny nie mający wpływu na wartość raportowanych wydatków kwalifikowalnych. Aktualizacja zarówno oświadczenia jak i opisu stanowiska pracy nastąpiła w dniu 27.09.2021 r. i od tego czasu odnosi się do bieżącej perspektywy.

Terminowość i rzetelność przygotowywania raportów okresowych/rocznych, informacji do raportu strategicznego i prognoz planowanych płatności;

Operator Programu sporządził i przekazał do KPK wszystkie raporty z realizacji programu i FWD, do których był zobowiązany. Dwa Finansowe Raporty Okresowe nr 2 i 3 zostały złożone z opóźnieniem dwóch dni roboczych. Raport roczny za 2021 został złożony z opóźnieniem 3 dni roboczych. Każdorazowo Operator składał wyjaśnienia w związku z opóźnieniem w złożeniu FRO lub jak w przypadku raportu rocznego za 2021 r. informował, że raport zostanie złożony z opóźnieniem. Informacje do raportu strategicznego były przekazywane terminowo. Prognozy dotyczące planowanych płatności w ramach programu były składane terminowo za wyjątkiem dwóch przypadków: w listopadzie 2019 r. opóźnienie 3 dni robocze – Operator przedstawił informacje wskazującą powody opóźnienia oraz w lutym 2020 - 5 dni roboczych, prognoza została złożona po mailowym monicie Instytucji Certyfikującej.

Zmiany w założeniach realizacji programu – zgłaszanie zmian w realizacji programu;

W Programie wystąpiły zmiany, które nie wymagały zatwierdzenia przez KPK oraz KMF (głównie przesunięcia środków zgodnie z punktem 8 Załącznika II do Umowy ws. Programu) oraz zmiany, które wymagały zatwierdzenia (Aneks nr 1 i 2). W obydwu przypadkach zmiany zostały wprowadzone zgodnie z procedurami i w obowiązujących terminach.

Informacja i promocja – strategia komunikacji oraz jej realizacja;

Operator zapewnia promocję Programu zgodnie z załącznikiem 3 do Regulacji, tj: opracował i wdrożył plan komunikacji programu (plan opracowywany jest na każdy bieżący rok), organizuje konferencje, seminaria, webinaria itp. wpisujące się tematycznie w obszary programowe, utworzył strony internetowe dedykowane programowi, w umowach o dofinansowanie uwzględnił zobowiązanie beneficjentów do stosowania zasad dot. informacji i promocji.

Ryzyka zidentyfikowane w programie;

Operator wskazał w raporcie rocznym ryzyka, ich stopnie oraz środki zaradcze.

Jednocześnie na bieżąco monitoruje ryzyka występujące w Programie i podejmuje działania w celu ograniczenia ich wpływu albo prawdopodobieństwa wystąpienia.

W zakresie dwóch największych ryzyk dotyczących: braku realizacji projektów w okresie kwalifikowalności oraz wzrostu cen usług i materiałów budowlanych (stopień ryzyka w raporcie rocznym 4,0), w szczególności dotyczy to projektów inwestycyjnych z zakresu energetyki, Operator podjął natychmiastowe działania zaradcze zmierzające do złagodzenia sytuacji oraz maksymalnego wykorzystania alokacji, a także osiągnięcia w jak największym stopniu zakładanych celów programu: ogłosił dodatkowe konkursy na zwiększenie dofinansowania w już realizowanych projektach i zamierza ogłosić kolejne, dokonuje i zamierza na bieżąco dokonywać przesunięć środków pomiędzy obszarami programowymi w uzgodnieniu z KPK i BMF, zamierza zwiększyć dofinansowanie dla projektów predefiniowanych, organizuje regularnie Komitety Współpracy w celu wypracowania najbardziej efektywnych rozwiązań (ostatni Komitet odbył się 5.12.2022)

	<p><u>Nabór i ocena wniosków aplikacyjnych:</u> Ocena wniosków o dofinansowanie została przeprowadzona zgodnie z procedurami wskazanymi w Regulacjach i w terminach określonych w Umowie ws. Programu. Operator posiada karty oceny formalnej i merytorycznej potwierdzające poprawną ocenę wniosków o dofinansowanie, a lista rankingowa odzwierciedla dokonaną ocenę. W weryfikowanym naborze wydłużył się proces oceny formalnej i merytorycznej na co wpływ miało, zgodnie z wyjaśnieniami Operatora, kilka czynników (m.in. bardzo duża ilość innych wniosków o dofinansowanie wymagających oceny, problemy z działaniem aplikacji do wniosków, błędy w kartach oceny ekspertów).</p> <p><u>Podpisywanie umów w sprawie realizacji projektów z beneficjentami:</u> Operator prowadzi proces podpisywania, aneksowania i rozwiązywania umów zgodnie z przyjętą procedurą, tj. Podręcznikiem procedur wdrażania projektów dofinansowanych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021. Proces kontraktacji jest w końcowej fazie (popisano 107 umów, pozostały do podpisania 3 umowy). Wybrana do próby Umowa Nr MFE0G.07.03.03-09-0113/21-00 została podpisana terminowo jednakże zauważyć można dłuższy proces podpisywania umów w obszarze energii spowodowany problemami wnioskodawców ze skompletowaniem dokumentacji do umowy i spełnieniem warunków umowy (np. zapewnieniem finansowania projektu, uzyskaniem pozwoleń prawno-administracyjnych).</p> <p><u>Monitorowanie przez Operatora Programu realizacji projektów na podstawie dokumentów sprawozdawczych:</u> Zgodnie z zapisami Opisu Systemu Zarządzania i Kontroli Programu Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu za weryfikację wniosków o płatność składanych przez beneficjentów odpowiedzialny jest NFOŚiGW. Na podstawie przedstawionego przez NFOŚiGW zestawienia obiegu wniosków o płatność zaakceptowanych w II kw. 2022 r. można stwierdzić, że wnioski o płatność refundacyjną są weryfikowane przez OP zgodnie z terminami wskazanymi w OSZiK. Jedynie w przypadku wniosku o płatność nr 3 złożonego przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w projekcie PL-CLIMATE-0002 miała miejsce długotrwała akceptacja, która była spowodowana koniecznością wyjaśnienia stwierdzonej nieprawidłowości w poprzednim wniosku o płatność. Dodatkowo na wydłużony czas weryfikacji wniosku o płatność wpłynęło opóźnienie w przekazaniu korekty wniosku o płatność przez beneficjenta. Proces akceptacji kolejnych wniosków o płatność refundacyjną składanych przez tego beneficjenta był coraz sprawniejszy i ostatni z czterech wniosków o płatność wykazanych w zestawieniu został zaakceptowany w ciągu 37 dni.</p> <p>Zapisy OSZiK wskazują, że NFOŚiGW akceptuje wniosek o płatność okresową wraz z załączonymi dokumentami w terminie do 60 dni od dnia jego przesłania przez Beneficjenta, z zastrzeżeniem możliwości przedłużenia tego terminu w przypadku wystąpienia błędów we wniosku o płatność. Płatności okresowe będą wypłacane do 30 dni od dnia akceptacji wniosku.</p> <p>Dodatkowo zarówno w OSZiK jak i Podręczniku Procedur NFOŚiGW z dnia 02.09.2020 wskazano, że każdy z trzech etapów weryfikacji wniosku o płatność trwa do 15 dni roboczych. Termin ten ulega wydłużeniu o kolejne 5 dni roboczych w przypadku wniosków o płatność, do których załączone jest ponad 100 dokumentów finansowych potwierdzających wydatkowanie środków. W przypadku dokumentacji finansowej przewyższającej 300 szt. weryfikacja zostaje wydłużona o kolejne 5 dni roboczych.</p> <p>Natomiast w zapisach umowy z beneficjentem wskazano, że NFOŚiGW akceptuje wniosek o płatność w terminie 60 dni od dnia jego przesłania przez beneficjenta, z zastrzeżeniem możliwości przedłużenia tego terminu w przypadkach przewidzianych w umowie. Zgodnie z zapisami umowy z beneficjentem liczba 60 dni wskazana w umowie jest rozumiana jako liczba dni roboczych, co stanowi niezgodność z zapisami wskazanymi w OSZiK. W umowie z beneficjentem brak również informacji uzależniających długość procesu weryfikacji od liczby dokumentów finansowych.</p>
--	--

	<p>W zakresie przedstawionych w ww. zestawieniu, wniosków o wypłatę pierwszej zaliczki stwierdzono, że zlecenia płatności są składane w ciągu 15 dni roboczych od otrzymania przez NFOŚiGW poprawnie złożonego wniosku o wypłatę zaliczki wraz z niezbędnymi dokumentami. Zarówno w OSZiK jak i w Podręczniku Procedur NFOŚiGW z dnia 02.09.2020 r. wskazano, że <i>Pierwsza zaliczka zostanie przekazana beneficjentowi w ciągu 15 dni roboczych od dnia wpłynięcia do NFOŚiGW wniosku Beneficjenta</i>. Nie wprowadzono do procedur dodatkowego zapisu jak w przypadku płatności okresowych, że płatność następuje w określonym terminie od dnia akceptacji wniosku o płatność. Tym samym w większości badanych przypadków pierwsza płatność zaliczkowa nastąpiła po upływie 15 dni roboczych od otrzymania przez NFOŚiGW poprawnie złożonego wniosku o płatność wraz z niezbędnymi dokumentami.</p> <p>Dodatkowo w przypadku wniosków o wypłatę pierwszej zaliczki zidentyfikowano w dwóch przypadkach (projekty PL-CLIMATE-0025 oraz PL-CLIMATE-0059) przedłużający się czas składania przez beneficjentów prawidłowo wypełnionych dokumentów umożliwiających wypłatę pierwszej zaliczki, co wpłynęło na długi okres oczekiwania na wypłatę zaliczki licząc od momentu złożenia pierwszej wersji wniosku o wypłatę tych środków.</p> <p>Operator Programu podejmuje działania mające na celu usprawnienie procesu weryfikacji dokumentacji sprawozdawczej: opracowano i opublikowano "Zalecenia dotyczące rozliczania projektów dofinansowanych ze środków MF EOG/NMF", zmodyfikowano formularz wniosku o płatność / wniosku sprawozdawczego maksymalnie automatyzujący obliczenia w zakresie danych finansowych zawartych we wniosku, opracowano projekt zmian listy sprawdzającej do wniosków, w dniach 3-4.10.2022 przeprowadzono szkolenie dla beneficjentów m.in. na temat wypełniania wniosków o płatność, w ramach zgłaszanych przez beneficjentów potrzeb koordynatorzy projektów udzielają dodatkowych konsultacji w zakresie formułowania wniosków o płatność / sprawozdawczych.</p> <p>Do weryfikacji wniosków o płatność stosowane są listy sprawdzające, beneficjenci o akceptacji wniosków o płatność informowani są za pomocą wiadomości e-mail.</p> <p><u>Kontrole/wizyty monitorujące przeprowadzane przez Operatora Programu u beneficjentów:</u></p> <p>Wizyty kontrolne projektów co do zasady przeprowadzane są przez NFOŚiGW. Sporządzony plan kontroli na rok 2022 został zaktualizowany przez NFOŚiGW i zaakceptowany przez MKiŚ w dniu 21 czerwca 2022 r. Plan kontroli sporządzany jest na podstawie <i>Metodyki doboru próby projektów do kontroli na miejscu</i>. Przedstawione <i>Metodyki</i> nie zawierają elementu losowości jak również nie odnoszą się do wszystkich elementów ryzyka jakie zostały wskazane w OSZiK i Podręczniku Procedur NFOŚiGW z dnia 02.09.2020 r. Zgodnie z zapisami OSZiK i porozumienia w sprawie realizacji programu, Operator Programu jest zobowiązany do corocznego monitoringu próby projektów wybranych na podstawie analizy ryzyka oraz obejmującego losowy dobór próby. Wielkość próby powinna stanowić nie mniej niż 10% liczby projektów.</p> <p>Do dnia wizyty monitorującej nie została zakończona żadna z zaplanowanych wizyt kontrolnych. Późny fakt rozpoczęcia realizacji planu wizyt kontrolnych Jednostka Monitorowana tłumaczyła niskim zaawansowaniem poszczególnych projektów. Przedstawiono harmonogram realizacji kontroli do końca roku 2022.</p> <p>Na podstawie będącej jeszcze na dzień wizyty monitorującej w toku wizyty kontrolnej w projekcie „Usługi świadczone przez główne typy ekosystemów w Polsce – Podejście stosowane” realizowanym przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu stwierdzono, że wizyta kontrolna jest przeprowadzana zgodnie z procedurami zawartymi w Opisie Systemu Zarządzania i Kontroli – beneficjent został odpowiednio poinformowany o planowanej wizycie, kontrolujący posiadają upoważnienie do przeprowadzenia wizyty kontrolnej, przygotowują listę sprawdzającą z</p>
--	--

	<p>kontroli oraz sporządzają informację pokontrolną, a w sytuacji zgłoszenia przez beneficjenta zastrzeżeń rozpatrują je w odpowiedni sposób.</p> <p>Weryfikacja zgodności działań beneficjenta z przepisami dot. zamówień publicznych prowadzona jest zdalnie, na podstawie kopii dokumentów przekazanych przez beneficjenta. W trakcie wizyty monitorującej uzyskano informację, że w stosunku do zasad opisanych w OSZiK i Podręczniku Procedur NFOŚiGW z dnia 02.09.2020 r. zmianie uległa <i>Metodyka przeprowadzania kontroli procedur zawierania umów zawartych w projektach w ramach Programu Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021</i>. Zmiana zawarta w <i>Metodyce</i> tj. rezygnacja z weryfikacji co najmniej 5% spośród wszystkich aneksów przekazanych przez beneficjentów do NFOŚiGW w danym kwartale stanowi rozbieżność w stosunku do zapisów OSZiK i Podręcznika Procedur NFOŚiGW z dnia 02.09.2020 r. Dodatkowo w OSZiK i Podręczniku Procedur NFOŚiGW znajduje się zapis: <i>Kontroli winno być poddane w danym roku co najmniej 10% spośród wszystkich projektów realizowanych w ramach każdego obszaru programowego tymczasem w przedstawionej Metodocy wskazano Liczba projektów, które będą podlegały kontroli procedur zawierania umów powinna kształtować się na poziomie minimum 10% spośród wszystkich projektów realizowanych w ramach programu. Wskazana pula dotyczy całego okresu realizacji programu, tj. lat 2021 – 2024</i> co stanowi niespójność z zapisami OSZiK i Podręcznika Procedur NFOŚiGW.</p> <p><u>Realizacja Funduszu Współpracy Dwustronnej przez Operatora Programu:</u> Fundusz Współpracy Dwustronnej realizowany jest prawidłowo, zarówno projekty predefiniowane jak i projekty konkursowe zostały ocenione i zatwierdzone do wsparcia. W projektach konkursowych podpisano wszystkie 5 umów o dofinansowanie, w inicjatywach predefiniowanych pozostała do podpisania 1 umowa. W ramach FWD regularnie odbywają się spotkania Komitetu Współpracy. Można zatem uznać, że zarówno inicjatywy predefiniowane, jak i projekty realizowane w ramach naboru bilateralnego przyczyniają się do zacieśniania relacji dwustronnych pomiędzy Polską a instytucjami Państw-Darczyńców oraz do budowania bardziej kompleksowej współpracy z partnerami z Norwegii i Islandii.</p> <p>Do 30 września 2022 r. wydatki kwalifikowalne w ramach FWD wyniosły 126 257,98 EUR co stanowi 14% alokacji środków na FWD. OP poinformował w trakcie wizyty monitorującej, że realizacja inicjatyw z naboru oraz inicjatyw predefiniowanych powinna zapewnić wykorzystanie przyznanej alokacji w ramach FWD.</p> <p>Zespół monitorujący sprawdził proces weryfikacji dokumentów sprawozdawczych dokonany przez MKiŚ, na podstawie inicjatywy, dotyczącej wsparcia <i>Polsko – norweskiego seminarium na temat zrównoważonej sprawiedliwej transformacji gospodarczej</i>. W oparciu o dokumenty objęte monitoringiem ustalono, że OP przeprowadził weryfikację złożonego przez beneficjenta wniosku o płatność na podstawie listy sprawdzającej oraz dokonał płatności na rzecz beneficjenta na podstawie zaakceptowanych dokumentów sprawozdawczych.</p>
<p>Rekomendacje dla Jednostki Monitorowanej</p>	<p><u>Informacja dotycząca projektów predefiniowanych:</u> Należy monitorować ryzyko opóźnień w realizacji projektów poprzez bieżący kontakt z beneficjentami i mobilizację beneficjentów do terminowej realizacji działań i ponoszenia wydatków w projekcie.</p> <p><u>Postęp rzeczowy w realizacji programu:</u> Zaleca się stałe monitorowanie postępu rzeczowo-finansowego w projektach, w tym stopnia osiągnięcia wskaźników rezultatu w projektach. Istotna jest również sprawna i szybka weryfikacja wniosków o płatność i wypłata dofinansowania beneficjentom, ponieważ ma to bezpośredni wpływ na realizację rzeczową i finansową projektów, a co za tym idzie realizację</p>

	<p>wskaźników projektu. Jednocześnie, w przypadku zidentyfikowania we wnioskach o płatność znacznych opóźnień, należy wymagać od beneficjentów wyjaśnień i wprowadzania środków zaradczych.</p> <p><u>Postęp finansowy programu:</u></p> <p>KPK rekomenduje dalsze prowadzenie wzmożonego monitoringu realizacji projektów, w celu zapewnienia beneficjentom bieżącego, merytorycznego wsparcia Operatora Programu w razie pojawiających się trudności, związanych z realizacją projektów i terminowym wydatkowaniem środków. Kluczowe jest wykrycie ryzyka powstania oszczędności w projektach na możliwie najwcześniejszym etapie, w celu ich skutecznego zagospodarowania i wydatkowania w okresie realizacji projektu.</p> <p>KPK zaleca kontynuowanie prac nad wykorzystaniem oszczędności w programie i podejmowania działań umożliwiających zakontraktowanie, a następnie wydatkowanie przyznanej w ramach programu kwoty grantu.</p> <p><u>Rzetelność i terminowość dot. finansowej realizacji programu:</u></p> <p>KPK rekomenduje bieżącą aktualizację zarówno oświadczeń o kwalifikowalności stanowisk pracy jak i opisów stanowisk pracy w przypadku zmian w kwalifikowalności stanowiska pracy, realizowanych przez pracownika zadań.</p> <p><u>Terminowość i rzetelność przygotowywania raportów okresowych/rocznych, informacji do raportu strategicznego i prognoz planowanych płatności:</u></p> <p>Zaleca się organizowanie prac w taki sposób, aby przekazywanie dokumentów sprawozdawczych do KPK odbywało się zgodnie z terminami wskazanymi w porozumieniu w sprawie realizacji programu.</p> <p><u>Ryzyka zidentyfikowane w programie:</u></p> <p>Zaleca się dalsze monitorowanie projektów, w tym również będących na liście rezerwowej, aby w razie dostępności środków udzielić dofinansowania nowym projektom, których realizacja jest możliwa w okresie kwalifikowalności wydatków. Szczególną uwagę należy zwrócić na projekty realizowane w obszarze Energii, w których beneficjenci w największym stopniu zgłaszają problemy z terminem realizacji projektu i wykonalnością finansową inwestycji. Istotne jest, aby tak jak do tej pory, na bieżąco dokonywać przesunięć środków pomiędzy poszczególnymi rezultatami, a w razie konieczności pomiędzy obszarami programowymi.</p> <p><u>Nabór i ocena wniosków aplikacyjnych:</u></p> <p>W celu dochowania terminów oceny wniosków zaleca się zapewnić odpowiednie zasoby w komórce zajmującej się oceną formalną i merytoryczną, aby bez zbędnej zwłoki oceniać również konkursy w ramach Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego i wywiązać się z terminów wskazanych w regulaminie konkursu. Wskazane jest również zweryfikowanie przyczyn błędów w aplikacji do składania wniosków, aby aplikacja ta nie była przyczyną opóźnień w kolejnych naborach.</p> <p><u>Podpisywanie umów w sprawie realizacji projektów z beneficjentami:</u></p> <p>W przypadkach kiedy wnioskodawca, pomimo licznych próśb oraz wysłanych monitów, nie dostarczył wymaganej dokumentacji, w oficjalnym piśmie wskazać należy ostateczny termin na złożenie dokumentów i wyjaśnień. Zasadne jest również zawarcie w piśmie zastrzeżenia, że niezłożenie dokumentów i wyjaśnień we wskazanym terminie będzie traktowane przez Operatora Programu jako odmowa podpisania umowy przez Wnioskodawcę i rezygnacja z przyznanego dofinansowania. Należy rozważyć wprowadzenie powyższego zapisu w przyszłych ogłoszeniach o naborze wniosków o dofinansowanie.</p> <p><u>Monitorowanie przez Operatora Programu realizacji projektów na podstawie dokumentów sprawozdawczych:</u></p>
--	--

	<p>Doceniając podejmowane przez Operatora Programu działania w zakresie usprawnień w weryfikacji dokumentacji sprawozdawczej, KPK zachęca do kontynuowania działań w tym zakresie, które pozwolą na edukację beneficjentów i tym samym przełożą się na minimalizację błędów w składanych przez beneficjentów dokumentach.</p> <p>Mając na uwadze rozbieżności w zapisach znajdujących się w OSZiK, Podręczniku Procedur NFOŚiGW, a zapisami umowy w sprawie projektu odnośnie okresu weryfikacji wniosku o płatność okresową zaleca się zapewnienie spójności brzmienia wszystkich dokumentów regulujących procesy Operatora Programu.</p> <p>Dodatkowo rekomenduje się w przyszłości uwzględnienie w procedurach terminu na wykonanie płatności dla pierwszej zaliczki liczonego od momentu akceptacji wniosku o wypłatę zaliczki wzorem zapisów w zakresie płatności okresowych.</p> <p><u>Kontrole/wizyty monitorujące przeprowadzane przez Operatora Programu u beneficjentów:</u></p> <p>W związku ze stwierdzonym brakiem elementu losowego doboru próby przy sporządzaniu planu kontroli, zaleca się aby przy tworzeniu planu kontroli na rok 2023 element losowości został uwzględniony ponieważ jest to obowiązek wynikający wprost z porozumienia w sprawie realizacji Programu jak również Regulacji ws. wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG 2014 - 2021. Natomiast odnośnie rozbieżności pomiędzy zaprezentowaną <i>Metodyką doboru próby projektów do kontroli na miejscu</i>, a zapisami OSZiK i Podręcznika Procedur NFOŚiGW w zakresie stosowanych w analizie elementów ryzyka zaleca się uspoźnienie brzmienia wszystkich dokumentów regulujących zobowiązania OP w tym zakresie.</p> <p>Odnośnie stwierdzonych rozbieżności pomiędzy przedstawioną <i>Metodyką przeprowadzania kontroli procedur zawierania umów zawartych w projektach w ramach Programu Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021</i>, a zapisami OSZiK i Podręcznika Procedur NFOŚiGW z dnia 02.09.2020 r. należy zapewnić spójność brzmienia wszystkich dokumentów regulujących procesy Operatora Programu.</p> <p><u>Realizacja Funduszu Współpracy Dwustronnej przez Operatora Programu</u></p> <p>Zespół Monitorujący zaleca podejmowanie sprawnych działań związanych z rozliczeniem inicjatyw już zawartych, jak również związanych z podpisywaniem umów w celu terminowego i jak najefektywniejszego wykorzystania alokacji w ramach FWD.</p> <p>W pozostałych obszarach nie sformułowano rekomendacji.</p>
Termin na przekazanie informacji o wdrażaniu rekomendacji	10 dni roboczych od dnia otrzymania niniejszego raportu - w piśmie odsyłającym raport z wizyty monitorującej do Krajowego Punktu Kontaktowego.

15.12.2022 r. Wojciech Nawrocki, Maciej Noskowiak

.....
Data oraz imiona i nazwiska osób z Zespołu Monitorującego (ZM)

Data: 19 grudnia 2022 r.
Magdalena Lepianka
Zastępca Dyrektora Departamentu

/podpisano elektronicznie/

.....
Data i podpis osoby upoważnionej w Jednostce Monitorowanej

NFOŚiGW
Wydział Audytu i Kontroli Wewnętrznej
p.o. Kierownika

 18.01.2023 r.
Agnieszka Gmosińska-Maj

2. up. Prezes Zarządu NFOŚiGW

Potwierdzam zgodność wydruku z dokumentem wydanym w postaci elektronicznej:

Identyfikator dokumentu	2267667.7797665.5630209
Nazwa dokumentu	Raport z wizyty monit.-podpisany przez Operatora.pdf
Tytuł dokumentu	Raport z wizyty monit.-podpisany przez Operatora
Skrót dokumentu	BEF02CC5777E5E81303042EBC0C13E38E9C15942
Wersja dokumentu	1.0
Data podpisu	2023-01-19
Sygnatariusz	Piotr Bogusz; Ministerstwo Klimatu i Środowiska
Stanowisko	Zastępca Dyrektora
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
	EZD 3.126.43.43.
Data wydruku:	2025-02-26 11:34:14
Autor wydruku:	Nawrocki Wojciech